

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Cens d'entitats de foment
de la llengua catalana
de la Generalitat de Catalunya

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

Assemblea General de l'EUSJA

L'associació europea compta amb nova presidenta

M. Piqueras (ACCC). El 29 de març va tenir lloc a Viena l'Assemblea general de l'European Union of Science Journalists' Associations (EUSJA), de la qual l'ACCC és membre. S'hi van celebrar eleccions per a la renovació de tres càrrecs de la Junta, amb dos candidats per a cada càrrec i van resultar elegits: Satu Lipponen, de Finlàndia, com a presidenta; Viola Egikova, de Rússia, com a vicepresidenta, i Wolfgang Goede, d'Alemanya, com a secretari honorari. La nova Junta va renovar el nomenament de Menelaos Sotiru, de Grècia, com a membre cooptat. Continua com a tresorer honorari Pritt Ennet, d'Estònia, que havia estat elegit el 2013 i fins al 2015 no caldrà renovar aquest càrrec. La nova presidenta, Satu Lipponen, és també presidenta de l'Associació Finesa de Periodistes i Editors Científics i el 2013 va presidir el 8è Congrés Mundial de Periodisme Científic (WCSJ).

En l'Assemblea General de l'EUSJA, que cada any se celebra durant el mes de març, a més de realitzar-se eleccions, si correspon, i de tractar afers burocràtics, se sol debatre sobre la professió. Un terme recurrent des de fa alguns anys és la diversificació que s'ha produït en el periodisme científic com a professió. L'EUSJA va fundar-se el 1971, i en aquella època tots els membres de les associacions que van fundar-la eren periodistes que estaven treballant en mitjans de comunicació. Tanmateix, en les últimes dècades, i per motius diversos, la professió ha canviat molt i molts socis de les entitats que integren l'EUSJA són comunicadors científics que treballen en institucions, centres de recerca o empreses de diversa índole, cosa que no sempre els permet mantenir la independència que es demana a la professió. Tanmateix, hi va haver acord que l'EUSJA ha de ser en tot moment una institució independent. Actualment participa en diversos projectes europeus, però va quedar clar que no ha de sentir-se mai sotmesa als interessos

de la Comissió Europea. Tot i les diferències en aquest tema i en d'altres, el diàleg va ser constructiu i van sortir idees per a seguir debatent a través del correu-e i de les xarxes socials, a més de les sessions de treball que l'EUSJA mantindrà en el proper ESOF, que se celebrarà a Copenhagen del 21 al 26 de juny de 2014.

Lipponen amb Egikova a la seva esquerra (foto: eusja.org)

A l'Assemblea de 2014 havia estat convidada una representant de l'Associació de Periodistes Científics de Noruega (NFFJ), que havia sol·licitat el seu ingrés a l'EUSJA. L'Assemblea va aprovar la seva sol·licitud. Recordem que l'ACCC n'és membre des de 2007 i que no va poder formar-ne part fins que l'EUSJA va modificar els seus estatuts, que originalment només acceptaven una associació per cada estat.

L'Assemblea de l'EUSJA sol combinar-se amb visites a centres de recerca i universitats. Enguany, els participants a l'Assemblea van poder visitar l'Institut de Ciència i Tecnologia d'Àustria, nou centre que segueix el model dels Instituts Max Planck d'Alemanya o l'Institut Weizmann d'Israel; el Departament Interuniversitari d'Agrobiotecnologia, centre interdisciplinari creat per tres universitats; la Donau-Universität Krems, centre especialitzat en la formació continuada dels graduats universitaris; diversos centres de la Universitat de Viena; l'Institut de Física Atòmica i Subatòmica (Atomintitut); el Campus Vienna Biocenter, que comprèn diversos centres de recerca, i el Museu de Ciències Naturals de Viena, un dels museus més antics i grans de la seva especialitat, amb una col·lecció de més de 30 milions d'espècimens iniciada el segle XVIII. L'associació austríaca (*Klub der Bildungs- und*

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Cens d'entitats de foment
de la llengua catalana
de la Generalitat de Catalunya

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

Wissenschaftsjournalisten) va organitzar el programa de visites i va oferir un sopar als participants.

Podeu veure una crònica de l'Assemblea en el web de l'EUSJA: <http://bit.ly/1dRgZ1w>

El camí egipci cap a la llibertat

L'IEC va acollir la conferència «La primavera àrab o un llarg i desolador hivern àrab?»

A. Mauricio i R. Permy (ACCC). «No és la por l'emoció més forta que se sent en aquests moments, és la determinació», va indicar el passat 5 de març la periodista científica Nadia El-Awady, que el 2011 va compartir amb el món a través de les xarxes socials el dia a dia de la revolució egípcia, que va acabar amb la dimissió del president Hosni Mubarak.

La conferència, organitzada per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i l'Acadèmia Europaea, amb el suport de l'ACCC, va servir per commemorar el Dia Internacional de la Dona i va permetre a la comunicadora egípcia presentar el seu relat dels fets que van passar a la plaça Tahrir.

Tot aclarint que no pretenia dur a terme «ni una anàlisi política ni una construcció històrica», sinó expressar la seva pròpia perspectiva, es va llançar a desgranar el cercle interminable de violència que va viure al centre del Caire durant el 2011: trets, gasos lacrimògens, ferits i morts, repetint-s'hi les mateixes escenes una i altra vegada.

Nadia El-Awady a l'IEC (foto: ACCC)

Un bri d'esperança

El-Awady va explicar com durant els 18 dies de manifestacions contínues -des del 25 de gener de

2011- el poble egipci va aconseguir enderrocar un dictador estretament relacionat amb Occident, sent la primera vegada en molt de temps que es va poder percebre una possibilitat real d'assolir una vida millor en aquell país del nord d'Àfrica.

Aquesta il·lusió -sosté El-Awady- va ser la que va portar la societat egípcia a donar suport massivament a la consulta per ratificar la nova constitució, en la qual la periodista no va participar. El-Awady va aclarir que l'elecció de Mohamed Mursi va ser la «menys dolenta», ja que l'alternativa era Ahmed Shafik, últim primer ministre del derrocat Mubarak.

Sense estalviar crítiques a l'actuació dels militars, la periodista va opinar que, tot i que Mursi va ser escollit democràticament, l'expresident mai va ser transparent sobre les seves intencions de dotar de major pes els preceptes religiosos dins de l'estructura estatal, tan bon punt va superar de manera reiterada els límits que li marcava la constitució.

Mentre reclamava la fi de la violència cíclica que va rebrotar després del cop d'estat, El-Awady va recordar el patiment de la població del seu país durant aquesta etapa, que de vegades va viure de primera mà amb la mort d'algun dels seus familiars i amics.

La conferència va ser presentada per Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC; Ricard Guerrero, secretari científic de l'IEC i soci d'honor de l'ACCC; Genoveva Martí, de l'Acadèmia Europaea, i Mercè Piqueras, expresidenta de l'ACCC. Piqueras va recordar l'etapa de Nadia El-Awady com a presidenta de la World Federation of Science Journalists i la indignació de la periodista quan durant la revolució egípcia de 2011 li van arrabassar i destrossar la seva càmera.

Després de la ronda de preguntes del públic, alguns dels assistents van participar amb la ponent en una nova edició del *Beer for Science* -la trobada informal de comunicadors científics organitzada per l'ACCC en un bar sense periodicitat fixa-, al bar Absenta del Raval barceloní, on van poder compartir impressions més properes amb la protagonista de la jornada sobre la realitat del seu país, el periodisme i la comunicació científica.

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Miquel Pellicer, periodista: «Qui afirma que el periodisme està molt malament consumeix poc periodisme»

**Wellcomm presenta, amb el suport de l'ACCC,
les seves «Perspectivas de comunicació
2014»**

Rubén Permuy (ACCC). Cinc anys desentranant les claus per tal que els comunicadors readaptin la seva realitat als canvis que pateix la professió. Aquest és l'objectiu del document anual col·laboratiu de *Perspectivas de comunicació* de Wellcomm, una empresa espanyola de consultoria especialitzada a identificar talent per comunicar i millorar l'eficiència de la comunicació corporativa. El passat 11 de març va tenir lloc la presentació de l'edició 2014, al Col·legi de Periodistes de Catalunya, amb el suport de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC), d'unes *Perspectivas* que analitzen -de la mà de professionals innovadors de la comunicació, el periodisme, el màrqueting i la publicitat- el camí a seguir. El lema de la present edició del document és "innovació, inspiració i canvi".

Rosa Matías, directora de projectes de Wellcomm, i Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC, van coordinar un acte en què van participar alguns dels professionals que han col·laborat en l'edició més recent del document amb una reflexió sobre l'ofici fent ús d'un màxim de 300 paraules. Els ponents van tenir cinc minuts cadascun per desgranar el seu punt de vista per acabar donant peu al debat amb els assistents presents a la sala.

Després de les presentacions, la primera a intervenir va ser Eva Snijders, sòcia fundadora de la consultoria de comunicació Química Visual, que va apuntar que els comunicadors «ens dediquem

a explicar històries per a l'ésser humà. De fet, la majoria dels problemes que tenim són causats per històries en conflicte.» Francesc Grau, «obrer de la comunicació i la relació entre persones i marques» tal com ell mateix es defineix en el seu perfil de Twitter, va posar la segona experiència sobre la taula mitjançant una videoconferència. Grau va destacar que des que existeixen les xarxes socials, «cada vegada els professionals i les empreses fan un millor ús d'aquests canals digitals. En aquests moments moltes entitats ja han sabut agafar les regnes de la seva reputació *on line* per explicar ells mateixos les seves pròpies històries i poder així solucionar les crisis amb el seu públic». «Twitter existeix des de fa set anys, que pot semblar poc temps, però a la xarxa és un període llarguíssim», va afegir. El comunicador va incidir que fins 2011 la xarxa de *microblogging* no va aconseguir certa rellevància com a canal professional per poder-se equiparar a la presència que Facebook ja tenia en aquell moment. «Ara les empreses s'estan posicionant a Instagram», va continuar. Rosa Matías va preguntar si són els periodistes els més ben preparats per a usar aquests canals, i Grau va aclarir que «moltes organitzacions estan sabent reciclar altres perfils, com és el de màrqueting o recursos humans, per dur a terme tasques de comunicació digital». El comunicador va destacar que encara ressona entre els periodistes clàssics la idea que qui treballa en comunicació corporativa «s'ha passat al costat fosc». Finalment Grau va destacar que la clau del bon comunicador és la passió per transmetre el missatge que vol fer arribar als seus consumidors.

Cristina Ribas acompanyada a la seva esquerra per Rosa Matías (foto: ACCC)

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Cens d'entitats de foment
de la llengua catalana
de la Generalitat de Catalunya

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

Miquel Pellicer, periodista i antropòleg que treballa per al F.C.Barcelona, va destacar l'amalgama de tasques que avui en dia ha de saber resoldre el bon professional: «hi ha una barreja de màrqueting, periodisme i disseny web, entre les moltes funcions que pot haver de desenvolupar un comunicador». Sobre la situació del periodisme en l'actualitat, Pellicer va voler desdramatitzar sobre l'estat de la professió citant a Miguel Ángel Jimeno, professor de la Universidad Navarra: «els que diuen que el periodisme està molt malament consumeixen poc periodisme». El periodista va posar alguns números positius sobre la taula, com són els més de 300 mitjans de comunicació que s'han creat a l'Estat entre 2008 i 2013. «Hi ha molts periodistes que estan intentant sortir de la crisi amb idees i innovació. Són temps dolents per al conformista», va ressaltar. Bé és cert que Carles A. Foguet, un altre dels ponents presents, va restar cert optimisme al pronòstic. El director de comunicació de *Jot Down Magazine* -una publicació de cultura contemporània- va afirmar que seria interessant explicar i analitzar fracassos de mitjans de comunicació en aquest tipus de debats. «Què és el que sol fallar? De vegades tot sembla "bonic" i és difícil saber per què no funciona un nou mitjà.» Foguet no va participar en l'edició actual de les *Perspectives*, però sí en la de 2013.

Juan Fernández Aceytuno, director general de Sociedad de Tasación, va destacar la necessitat d'innovar i saber gestionar els canvis. Aceytuno va incidir que no hem d'oblidar que estem bombardejats d'informació: «jo no llegeixo emails de més de dos paràgrafs». També va ser partícip de l'esdeveniment Javi Creus, director de la consultora Idees for change, qui ha destacat que estem «en l'era de la transparència i moltes entitats i institucions han de treballar aquest aspecte ja que a Internet estem a un clic -potser dos o tres- de la veritat». Cristina Aced, consultora de comunicació corporativa i digital i professora universitària, va desentranyar per a les *Perspectives* les deu claus de la comunicació 2.0 i va posar de relleu que hi ha qui li havia fet reflexionar que la clau no és que els professionals de la comunicació es reinventin, «sinó que es

redescobreixin».

L'ACCC et convida a participar a la trobada del seu grup d'emprenedoria

Una trobada per compartir experiències i problemàtiques entre els professionals freelancers de la comunicació i la divulgació científiques

El vinent 8 d'abril tindrà lloc, a les 18.30, una nova reunió del grup d'emprenedors i emprenedores de l'ACCC, al Col·legi de Periodistes de Catalunya (Rambla de Catalunya 10, 1r). L'objectiu d'aquesta trobada és compartir experiències d'èxit, bones pràctiques, l'ús de determinades eines o problemàtiques al voltant de la comunicació científica a la qual es dediquen els treballadors per compte propi.

Els assistents a una de les passades trobades (foto: ACCC)

Aquestes trobades són d'accés lliure i gratuït. Només cal confirmar-ne l'assistència abans del 7 d'abril enviant un correu electrònic a secretaria-tecnica@accc.cat o directament a la llista de correu del grup d'emprenedoria, en cas de formar-ne part.

En cas que no siguis soci de l'ACCC et convidem a participar-hi i al mateix temps conèixer els avantatges de formar part de l'entitat.

Podeu trobar més informació al següent enllaç: <http://bit.ly/1oj8qq6>

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

RED DE UNIDADES DE
CULTURA CIENTÍFICA
Y DE LA INNOVACIÓN

Les dones a la Ciència

Explorant les dades dels països d'arreu el món

Font: UNESCO. Només el 30% dels investigadors del món són dones. Tot i així, un nombre creixent de dones s'inscriu en la universitat i moltes opten per una carrera de recerca. Però una mirada més de prop a les dades revela algunes excepcions sorprenents. Per exemple, a Bolívia, les dones representen el 63% dels investigadors, mentre que a França, són el 26% i a Etiòpia, el 8%.

Dones a la ciència, una nova eina interactiva, presenta les últimes dades disponibles per als països en totes les etapes del desenvolupament. L'eina permet explorar i visualitzar les bretxes de gènere en el transcurs d'una carrera de recerca, des de la decisió d'obtenir un títol de doctorat als camps d'investigació que interessen a les dones i els sectors en què treballen.

A Suècia, per exemple, les dones constitueixen la majoria (60%) dels estudiants matriculats en un programa de grau, però el seu nombre disminueix a mesura que avancen en l'escala educativa, el que representa el 49% dels estudiants de doctorat i només el 36% dels investigadors. L'eina de dades revela aquesta tendència a través de totes les regions, destacant el conflicte que afronten moltes dones en el seu intent de reconciliar les ambicions professionals amb responsabilitats de tenir cura de la família.

Cartell de la iniciativa (font: uis.unesco.org)

Les dones investigadores també tendeixen a treballar en el sector acadèmic i del govern, mentre que els homes dominen el sector privat, que ofereix millors sous i oportunitats. Aquest és el cas fins i tot en països amb una elevada proporció de dones investigadores. A l'Argentina, per exemple, el 52% dels investigadors són dones. No obstant això, representen només el 29% dels investigadors empleats en el sector privat.

L'eina de dades mostra com d'important és animar les nenes a fer matemàtiques i matèries científiques a una edat primerenca. En totes les regions del món, les investigadores segueixen sent minoria en els camps de la ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques (STEM). A la República de Corea, per exemple, només el 17% dels investigadors són dones i representen només el 9% dels que treballen en el camp de l'enginyeria i la tecnologia.

En posar de relleu les tendències en les diferents regions i països, aquesta eina ofereix una vista única sobre el Dia Internacional de les Dones (8 de març). És particularment útil per a aquells interessats en una perspectiva global sobre les desigualtats de gènere en la investigació, especialment en els camps d'STEM. Disponible en anglès, francès i espanyol, pot ser fàcilment integrat en llocs web, blogs o xarxes socials.

Cal assenyalar que aquesta eina presenta dades internacionalment comparables. Això significa que els indicadors poden comparar amb precisió els diferents països amb contextos molt diferents per a les dones en la ciència. No obstant això, a causa de les diferències metodològiques, falten dades de països amb tant de pes en la recerca com els Estats Units o Canadà. A més, les dades també falten per a alguns països en desenvolupament que no disposen dels recursos per recopilar o informar de dades d'R+D. L'Institut busca treballar amb tots els països per a millorar la disponibilitat de dades precises que es puguin comparar a escala internacional.

Enllaços relacionats: <http://bit.ly/1d2Bvqk>

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

Premi Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya 2014

Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC, forma part del jurat

El Departament de Territori i Sostenibilitat convoca el Premi Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya per impulsar la producció i la transferència de coneixement cap a la societat. Aquest premi, creat per reconèixer la tasca de persones físiques i jurídiques en l'àmbit de la conservació de l'entorn, enguany s'emmarca en el Decenni Internacional per a l'Acció L'aigua, font de vida, 2005-2015, de les Nacions Unides.

L'àrea del Govern que gestiona Santi Vila ha dissenyat un certamen amb tres categories: *Projectes de recerca, desenvolupament i innovació de caràcter ambiental* -amb un import de 14.000 euros-, *Iniciatives de protecció i millora del medi ambient* i *Trajectòries de protecció i millora del medi ambient*, totes dues tipologies dotades amb 7000 euros cadascuna. La data límit de presentació de les candidatures és el proper 22 d'abril. Pel que fa a la categoria de *Trajectòries*, Cristina Ribas, presidenta de l'Associació Catalana de Comunicació Científica, forma part del seu jurat.

Cartell del premi (font: gencat.cat)

Trobeu més informació al web (<http://bit.ly/1hUFGpv>) i a Twitter amb l'etiqueta #PremiMA.

Jaume Ciurana: «L'època en la qual l'administració ho pagava tot, si torna, trigarà a fer-ho»

El regidor de cultura de Barcelona va repassar amb l'ACCC les iniciatives relacionades amb la popularització de la ciència de l'Ajuntament

Rubén Permuy (ACCC). «La ciència està passant per dificultats com altres àmbits que depenen de l'administració pública.» D'aquesta manera, Jaume Ciurana, tinent d'alcalde de Barcelona i regidor de Cultura, va presentar, juntament amb Inés Garriga, directora de Creativitat i Innovació de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), el projecte de divulgació científica de la capital en època de crisi econòmica. L'acte, que va tenir lloc al Col·legi de Periodistes de Catalunya el passat 13 de març, va ser presidit per Cristina Ribas, presidenta de l'Associació Catalana de Comunicació Científica.

D'esquerra a dreta: Inés Garriga, Jaume Ciurana i Cristina Ribas (foto: ACCC)

Ciurana va detallar com encaixa la divulgació científica en el model que l'Ajuntament vol assentar a Barcelona. Partint del fet de celebrar el reconeixement de la ciutat com a Capital de la Innovació de la UE per part de l'administració europea, el regidor va defensar que el seu govern

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Cens d'entitats de foment
de la llengua catalana
de la Generalitat de Catalunya

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

vol que «Barcelona sigui coneguda per moltes coses, com ara una cultura, un ric patrimoni i, per què no?, un equip de futbol, però sense oblidar que es tracta d'una ciutat on es genera coneixement». El també president de l'ICUB va defensar la necessitat de consolidar un ecosistema d'innovació i recerca amb un entorn favorable perquè hi sigui possible. Ciurana va destacar el fet que totes aquestes qüestions són rellevants perquè «els destinataris són els ciutadans». El tinent d'alcalde es va referir a una sèrie de reptes de la ciutat, com ara reforçar-se com a una *smart city* amb «una societat més sàvia que valori el coneixement». «Hem d'intentar posar la ciència en el rol social que es mereix», va concloure. A més del reconeixement europeu com a Capital de la Innovació, Ciurana va destacar altres passes per aconseguir que la ciència sigui una peça central en la cultura barcelonina, com ara la participació de Lluís Torner, catedràtic de la Universitat Politècnica de Catalunya i director de l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO), com a pregoner de les festes de la Mercè l'any passat.

El regidor va voler aclarir que a l'Ajuntament «no li correspon finançar els projectes de recerca, però sí la visibilitat de la ciència». Tot i així, va voler posar de relleu la Medalla d'Or al Mèrit Científic de Barcelona a Esther Koplowitz, per la tasca filantròpica amb l'objectiu de fomentar les ciències, especialment en el camp de la recerca biomèdica. «Estem intentant enviar un missatge de reconeixement a totes les persones i entitats que han fet de la ciència una de les seves prioritats a Barcelona», va concloure.

Xifres sobre la taula

Per analitzar la divulgació científica, Jaume Ciurana va portar a col·lació les partides pressupostàries municipals que s'hi destinen. «Hem proposat impulsar la Festa de la Ciència amb un pressupost de 100.000 euros. [...] Estem organitzant un festival de cinema en torn a la ciència», va destacar. Pel que fa a les convocatòries d'ajuts públics per a la divulgació, va valorar positivament que hagin augmentat en 7.000 euros respecte a l'any passat, fins arribar als

27.000 euros. Com a novetat, va posar en relleu les subvencions per a les infraestructures TIC amb una partida de 300.000 euros, dels quals més de 62.000 són «per a projectes relacionats amb la divulgació científica». Més enllà de les xifres, Inés Garriga va convidar totes les entitats que ho estimin oportú a fer arribar a l'ICUB «totes les idees de projectes de divulgació científica».

«L'època en la qual l'administració ho pagava tot, si torna, trigarà a fer-ho. Cada vegada hem de procurar més que els projectes siguin viables econòmicament per sí mateixos», va indicar, reafirmant-se en la idea que molts projectes que no depenen de l'Ajuntament i que acudeixen a les convocatòries públiques haurien de cercar més fons en entitats privades. Com a mostra, va referir-se a la col·laboració de la Fundació la Caixa per finançar la Festa de la ciència. «Hauríem de ser conscients que cal cercar formes de finançament alternatives», va insistir.

Cristina Ribas va recordar que en el cas de l'ACCC, l'associació es finança completament amb fons privats. Ribas va indicar que l'associació catalana «vol destacar que determinats recursos tenen valor per a la ciutadania». Sobre el pes de la ciència, la presidenta va opinar que «el pes dels diferents àmbits de la cultura és relatiu. Sabem que la ciència està present als informatius, però se li ha de donar més pes a les graelles per mostrar als ciutadans que és important.» Pel que fa a la inversió privada en ciència, va ressaltar que «si volem que les empreses inverteixin en R+D, una tasca que s'ha de fer -ja que moltes no han fet els deures amb una inversió constant-, és fer-la visible». «Per fer això, ens aniria molt bé que públicament, des de l'administració, la imatge de la ciència es valorés més. [...] Hi falten missatges contundents», va concloure.

Més enllà de les accions pròpies de la seva àrea, Jaume Ciurana també va citar com a referències de la ciència als mitjans públics, la seva presència a programes de Barcelona Televisió com ara *Connexió Barcelona* o els propis informatius de la cadena, així com el programa *El problema de Gettier* de La Xarxa, «on hi cap la ciència», va afirmar.

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

La Ciutadella

Arribat el torn de preguntes, va aflorar la situació dels espais científics del Parc de la Ciutadella: el Castell dels Tres Dragons, el Museu Martorell i l'Hivernacle, que no estan oberts a l'ús del públic des de fa uns anys. El regidor va confirmar que ni en la present legislatura -i probablement tampoc en la vinent- es podran rehabilitar uns edificis que necessiten una «elevada» inversió: «fan falta 1,5 milions d'euros per rehabilitar només l'Hivernacle», va exemplificar. Ciurana va considerar una errada «haver traslladat el Museu de Ciències al Parc del Fòrum». «Per vestir un sant acabes desvestint-ne un altre», va reflexionar en relació a la situació d'aquests equipaments. «Volem un edifici de nova planta per a les 4 milions de peces emmagatzemades al Castell dels Tres Dragons i per acollir els seus laboratoris que podríem crear al Districte de Sant Martí», tot i que va precisar que no serà viable a curt termini.

Entre els assistents, també es va fer referència a l'absència d'una agenda científica completa de la multitud d'actes de divulgació que tenen lloc a Barcelona i es va suggerir la possibilitat d'apostar per un portal que aglutini la documentació generada d'aquests actes. Jaume Ciurana va confirmar que estan treballant en la creació ja de dos espais web que s'hi dedicaran, *Barcelona ciència* i *Barcelona innovació*, tot i que «el web de l'ICUB, entre altres portals dependents de l'administració, també publica informació d'aquest caire». De totes maneres, va voler deixar clar que, més enllà de treballar per la visibilitat d'actes relacionats amb la ciència, no hem d'oblidar que «a Barcelona -si comptem les sessions dels cinemes- hi ha més de 1.000 activitats culturals cada dia».

Ciurana va voler aclarir que l'Ajuntament treballa per acostar la ciència als ciutadans també d'altres maneres, com ara obrint per a visites escolars l'excavació arqueològica al carrer Sotstinent Navarro sota l'antiga muralla de Barcelona. «Hi ha tot un seguit d'accions per obrir el coneixement de Barcelona a tothom: és un esforç que no es pot valorar a curt termini», va

reflexionar.

El tinent d'alcalde va concloure que «ens agradaria posar la marca Barcelona al servei de la recerca: és el model de ciutat que volem», una idea/un repte que també va tenir el suport de Cristina Ribas per part de l'ACCC: «tenim molt d'interès en el fet que aquesta ciutat aposti per la divulgació i per millorar entre tots la presència de la ciència entre la ciutadania».

La ciència omple el Teatre Poliorama

Barcelona va acollir la semifinal estatal del concurs de monòlegs científics FameLab

Més de 600 persones van riure el passat 21 de març al Teatre Poliorama de Barcelona a la semifinal espanyola de *Famelab*, el concurs internacional de monòlegs científics d'humor que organitzen el British Council i la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT), amb la col·laboració de l'Obra Social "la Caixa". La nit va ser conduïda per l'actriu Yolanda Ramos i va finalitzar amb l'actuació del monologuista Álvaro Carmona.

A l'escenari van ser presents dotze científics -biòlegs, enginyers, físics, matemàtics i químics- qui van explicar conceptes científics amb tot el rigor possible, sense que estigués renyit amb l'humor, per a un públic no especialitzat. Les intervencions van tenir una durada de 3 minuts, temps suficient per aclarir als assistents qüestions com ara els descobriments d'Atapuerca, com es comuniquen els bacteris o el Teorema de Fermat, entre d'altres.

A més del públic present, els concursants van haver de convèncer un jurat format per Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC; Daniel Jiménez, físic, divulgador i membre de l'ACCC; Didac Carmona, guanyador de l'edició espanyola d'aquest concurs en 2012, i el còmic Flipy. Els jutges van ser els encarregats de triar els vuit finalistes que seran presents a la final estatal que tindrà lloc a Madrid el proper 14 de maig, moment en què se seleccionarà

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

el representant estatal. Ana Payo, de l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (IMEDEA-CSIC); Miguel Abril, del Instituto de Astrofísica de Andalucía (IAA-CSIC); Helena González, de l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona (IRB); Giorgio Colangelo, de l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO); Joan Junoy, de la Universidad de Alcalá (UAH); Oriol Marimon, de la Universitat de Barcelona (UB); Ricardo Moure, també de la UB, i José Santiago García, de la Universidad de Murcia (UM), van ser els seleccionats.

Els participants al Polioroma (foto: fecyt.es)

La final Internacional tindrà lloc al Cheltenham Science Festival que se celebrarà del 3 al 8 de juny d'enguany.

Beques per conèixer la recerca en informàtica i TIC a Estònia

El país que va desenvolupar l'Skype

Encara sou a temps de sol·licitar una beca per participar al viatge a Estònia per conèixer la seva recerca en informàtica i en les TIC, gràcies a l'Associació de Periodistes Científics d'Estònia i el Consell per a la Recerca d'aquell país bàltic. Aquestes dues entitats ofereixen 15 beques per a periodistes científics membres d'alguna associació integrada a l'European Union of Science Journalists' Associations (EUSJA), com ara

l'ACCC, per conèixer la investigació que es fa en el país on es va desenvolupar Skype.

Les beques cobreixen l'allotjament per tres nits (del 14 al 17 de maig), menjars i transport durant el viatge. Els participants són responsables de les seves despeses de viatge cap i des de Tallinn, inclòs el trasllat a l'aeroport.

Tallinn (foto: eusja.org)

En cas de tenir-hi interès, cal escriure un correu a secretaria-tecnica@accc.cat, abans del 4 d'abril, indicant, en anglès: nom i cognoms, adreça electrònica, telèfon de contacte, unes breus línies sobre el CV i el mitjà de comunicació en el qual treballau; si sou *freelancers* indiqueu en quin mitjà difondríeu la informació o articles(s) que preparariu a partir d'aquest viatge.

Es pot consultar el programa i més informació al web de l'EUSJA: <http://bit.ly/1gU7E9K>

Lindau 2014: borses per a periodistes

Trobada anual amb premis Nobel

Un any més, els organitzadors de les reunions de Lindau amb científics guardonats amb el premi Nobel col·laboren amb l'European Association of Science Editors (EUSJA) i ofereixen algunes beques per a periodistes membres de les associacions que pertanyen a l'associació europea, com ara l'ACCC.

Del 28 de juny al 4 de juliol de 2014 se celebrarà la 64a trobada de Lindau, que enguany està dedicada al premi Nobel de fisiologia o

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

medicina. Hi participaran més de 30 científics guardonats amb el premi i uns 600 estudiants de gairebé 80 països. Entre els reconeguts amb el Nobel, han confirmat la seva participació Peter Agre, Werner Arber, Françoise Barré-Sinoussi, Bruce Beutler, J. Michael Bishop, Elizabeth Blackburn, Aaron Ciechanover, Steven Chu, Johann Deisenhofer, Sir Martin J. Evans, Edmond Fischer, Walter Gilbert, Harald zur Hausen, Jules Hoffmann, Robert Huber, Sir R. Timothy Hunt, Brian Kobilka, Jean-Marie Lehn, Hartmut Michel, Ferid Murad, Erwin Neher, Richard Roberts, Bert Sakmann, Randy Schekman, Hamilton Smith, Oliver Smithies, Thomas Steitz, Roger Y. Tsien, John Walker, Arieh Warshel, Torsten Wiesel, Kurt Wüthrich, Ada Yonath i Rolf Martin Zinkernagel.

L'EUSJA disposa d'un nombre de beques encara no fixat, però possiblement superior al de l'any passat (es van oferir 8 beques) per a periodistes socis de les entitats membres de l'associació europea, a través de les quals cal fer la sol·licitud. Les persones seleccionades podran assistir a les conferències i debats i demanar entrevistes als científics convidats. L'organització ofereix també 4 nits d'allotjament als periodistes, però no paga el viatge (si algú desitja estar-s'hi més de 4 nits, es podrà fer la reserva, però la despesa anirà a càrrec del periodista).

Requisits per sol·licitar una beca per a Lindau

Ser soci/sòcia d'alguna associació membre de l'EUSJA i treballar com a periodista en un mitjà de comunicació o com a periodista *freelance*, són els dos requisits per poder optar a una beca.

Si reuneix els requisits i teniu interès a assistir a Lindau, envieu la vostra sol·licitud a secretaria-tecnica@accc.cat o mpiquerass@microbios.org abans del 14 d'abril.

El correu ha d'indicar -en anglès allà on escaigui- els nom i cognoms, l'adreça electrònica, el telèfon de contacte, un breu CV (unes poques línies) i quin és el mitjà de comunicació en el qual trebal·leu -si sou *freelancers* indiqueu en quin mitjà difondríeu la informació o article(s) que preparàreu sobre la trobada de Lindau en cas que la sol·licitud fos acceptada. Inclogueu un breu text

explicatiu de l'interès periodístic que us mou a anar a Lindau.

The Lindau Nobel Laureate Meetings

Educating, Inspiring, Connecting Scientific Generations since 1951

L'EUSJA transmetrà als organitzadors les sol·licituds rebudes i seran els organitzadors de la trobada de Lindau els qui, un cop n'hagin fet la selecció, informaran directament a totes les persones sol·licitants si els ha estat concedida o no la beca.

Més informació sobre la trobada, en el web de l'organització: <http://bit.ly/1e4Kg3w>

Periodistes científics europeus visitaran instal·lacions científiques catalanes

Organitza la visita la Xarxa Europea CommHERE, amb la col·laboració de l'European Union of Science Journalists' Associations

Una vintena de periodistes científics europeus participaran en una visita a diversos centres de recerca d'avantguarda a Barcelona. Del 20 al 22 de maig els assistents visitaran el Centre de Regulació Genòmica (CRG), l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO), el Centre Nacional de Supercomputació (BSC) i l'Institut d'Oncologia de la Vall d'Hebron (VHIO). Els membres de l'ACCC que vulguin sumar-s'hi -sense necessitats d'allotjament-, poden enviar un correu electrònic a secretaria-tecnica@accc.cat abans del 5 de maig. El nombre de places és limitat. La llengua de la visita serà l'anglès.

CommHERE.
Communicating European Health Research
NETWORK

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Cens d'entitats de foment
de la llengua catalana
de la Generalitat de Catalunya

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

En el següent enllaç podeu consultar-ne el programa: <http://bit.ly/1qGF0J6>

Barcelona acull l'exposició «Menys rares»

Sobre la recerca científica que es realitza a Espanya en malalties rares

Hi ha entre 5000 i 7000 malalties rares en el món. La Unió Europea considera minoritàries aquelles que afecten menys d'una persona de cada 2000 (font: orpha.net). La majoria tenen un origen genètic, el que implica que la investigació biomèdica en aquest camp sigui determinant en la recerca de teràpies i medicaments per al seu tractament. A tot això se suma que hi ha un ampli desconeixement mèdic i científic sobre aquestes malalties. Per posar-hi remei, diferents grups de recerca repartits per tota Espanya treballen colze a colze a través d'entitats com el Centro de Investigación Biomédica en Red de Enfermedades Raras (CIBERER) -depenent de l'Instituto de Salud Carlos III-, o el Centre Nacional d'Anàlisi Genòmica (CNAG) que des de Barcelona col·labora en diversos projectes que investiguen aquest tipus de malalties. Després d'un 2013 que va ser designat Any Internacional de les Malalties Rares, ambdues institucions han sumat esforços amb l'Associació de Catalana de Comunicació Científica (ACCC) per donar visibilitat a la tasca que desenvolupa el seu personal científic.

Menys rares, la nova mostra de divulgació de l'ACCC, va arribar a la Biblioteca Sagrada Família de Barcelona (carrer Provença, 480) el passat 1 d'abril i es podrà visitar fins al 24 del mateix mes amb l'objectiu de mostrar a la societat en què consisteixen les malalties rares i com es treballa per conèixer-les i pal·liar els efectes que produeixen en els qui les pateixen. A través de casos concrets -com ara la Síndrome de Lowe, la de Wolfram o la de Williams-, la mostra apropa, a tots aquells que passin per la biblioteca barcelonina especialitzada en ciència, algunes de les línies de recerca més destacades.

Hi ha més informació sobre l'exposició al blog menosraras.blogspot.com.es i en les entrevistes a alguns dels científics experts en malalties rares al canal de vídeo de Vimeo de l'ACCC: <http://vimeo.com/accc/videos>

Resum de la llista de correu

Els temes més comentats al març

La llista de correu de l'ACCC acostuma a ser un bon espai per resoldre dubtes al voltant de la comunicació científica. Una *llistaire* va preguntar quins són els centres de recerca de referència a Catalunya pel que fa a l'anàlisi del canvi climàtic. L'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social, tot i no ser un centre especialitzat en la temàtica, va explicar per mitjà d'una de les responsables de comunicació, que té una línia relacionada per «esbrinar què ha passat quan ha esdevingut un canvi climàtic, per què, què s'ha posat en joc, com ha influenciat en l'entorn, el lligam entre canvis climàtics i canvis tecnològics, biològics, culturals, etc.». Un altre participant va

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Cens d'entitats de foment
de la llengua catalana
de la Generalitat de Catalunya

FECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

aportar que «tant Bayer com BASF [...] fan investigacions de productes per contribuir a mitigar el canvi climàtic». També van saber gràcies a la llista que l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la UAB té una línia d'estudi.

Polèmica amb *La Vanguardia*. Un membre de la llista va començar un fil temàtic indicant que li havia «cridat l'atenció el complement que acompanyava el diumenge 9 de març la notícia de Josep Corbella a *La Vanguardia* sobre el premi *Vanguardia de la Ciència* d'aquest any, guanyat per l'investigador Manel Esteller». El *llistaire* apuntava que el diari va indicar que en la present edició del premi «una part dels vots rebuts per alguns dels candidats eren il·legítims i han estat eliminats en el resultat final de la votació». «L'episodi més notable es va produir la nit del 27 al 28 de febrer, quan es va registrar un vot massiu concentrat en tres finalistes. El web de *La Vanguardia* va registrar 9.107 vots en només dotze hores, una xifra inversemblant si es té en compte que en les primeres quatre setmanes de votació (del 26 de gener al 22 de febrer) s'havien registrat uns 38.000 vots. Davant aquesta irregularitat, els organitzadors del premi van prendre la decisió de tancar la votació el 28 de febrer a les 16 hores, vuit hores abans de l'hora inicialment prevista», va afegir. «Els organitzadors del premi *Vanguardia de la Ciència* reforçaran la seguretat del sistema de votació per reduir el risc d'irregularitats en les properes edicions», va concloure. Alguns membres de la llista van deixar patent que és preocupant el nivell de frau en moltes votacions electròniques o l'abús per part de persones candidates a l'hora de demanar el vot via correus massius o altre tipus de canals digitals.

Al març, la pseudociència va tornar a ser protagonista. Un membre de la llista va denunciar l'organització d'una fira pseudocientífica a Terrassa amb el suport de l'ajuntament local: <http://bit.ly/NWcTJU>. Algú va apuntar que potser caldria engegar un moviment tipus «Terrassa, lliure de pseudociències».

Sincrotró o «*sincrolàndia*»? Així es va titular el tema que va començar un dels *llistaires* comentant un article d'*El Periódico de Catalunya* sobre «sobre el canvi de destinació del Parc de

l'ALBA, una zona que havia de concentrar una sèrie d'empreses d'alt valor afegit relacionades amb el sincrotró, i que a final el Govern destinaria majoritàriament a ús comercial i residencial»: <http://bit.ly/Qn9JAI>. El mateix participant va afegir que «al web de l'ALBA només consten 7 línies actives de les 32 per a les quals està dissenyat: <http://www.cells.es/Beamlines>». Una de les responsables de comunicació del propi centre va aclarir que «des del Sincrotró ALBA no entrem a valorar la distribució d'equipaments del nou pla director del Centre Direccional. No obstant això, sí que volem remarcar que aquest pla respecta les 60 hectàrees previstes per a equipament científicotecnològic al voltant del Sincrotró ALBA». «La direcció d'ALBA continua treballant per construir noves línies de llum, tal i com recull el seu pla estratègic. Actualment hi ha dues línies de fase II en procés de disseny», va afegir. «El proper 10 d'abril s'ha convocat la comunitat científica per decidir quines han de ser les línies de fase III que cal construir a ALBA», va concloure. Una altra participant va aprofitar l'avinentsa per comentar que «després de visitar les instal·lacions vam organitzar una visita per a científics al sincrotró. Ens van preparar una presentació a mida per explicar les tècniques disponibles aplicables a la recerca que fem, i com funcionen els projectes. Animo altres a fer el mateix. Els científics que el van visitar qui van quedar molt contents i van comentar que ha estat molt important conèixer aquesta plataforma magnífica que tenim aquí disponible.»

Des del programa *Quèquicom* es va consultar a la llista si algú coneixia algun grup de recerca relacionat amb l'estudi del paper. Entre els suggeriments figuren el Museu Molí Paperer de Capellades, un treball d'investigadors de la UPC de Terrassa sobre paper impermeable i la Universitat de Girona, amb el grup de recerca LEPAMAP que fa investigació en tecnologia del paper.

«Fa temps que penso que el Termcat/IEC (qui sigui) hauria d'incloure la paraula «llistaire» al diccionari, no?», va opinar algú. Hi ha qui va defensar aquesta postura i qui va suggerir indicar-ho a Optimot: www.gencat.cat/optimot.

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

Cens d'entitats de foment
de la llengua catalana
de la Generalitat de CatalunyaFECYT
FUNDACIÓN ESPAÑOLA
PARA LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA

A través de la llista s'ha fet ressò del *Mapa Verd. Sarrià més sostenible* per conèixer «el vessant més verd, incloent aspectes d'història natural i de sostenibilitat», d'aquest barri barceloní: <http://mapaverd.casaorlandai.cat/>. Aquest projecte està coordinat per l'ecocomissió de l'Associació Cultural Casa Orlandai i la Fundació Ciència en Societat, i s'inclou com a prova pilot dins el *Mapa Barcelona més Sostenible*. Una sèrie de *llistaires* han celebrat la iniciativa.

Sobre *darwinisme i neo-lamarckisme* (vegeu el butlletí de febrer) el debat ha continuat aquest mes amb més aportacions. Qui va iniciar al febrer el fil va enviar dos enllaços sobre «l'evolució de l'evolució»: <http://bit.ly/1mygwE7> i <http://bit.ly/1gJi5Nl>. Hi va haver qui va compartir un enllaç al seu blog on havia tractat aquest tema fa 5 anys (<http://bit.ly/1hhR1mX>), al mateix temps que opinava que a aquest tema «se li pot treure molt de partit pel que fa a la divulgació».

Membres de la llista van felicitar l'organització del *FameLab*, el concurs internacional de monòlegs científics, per la celebració de la seva semifinal espanyola al Teatre Poliorama de Barcelona el passat 21 de març. Algú de la pròpia organització va celebrar l'èxit d'assistència, que va superar les 600 persones.

I per tancar el mes s'ha parlat de terminologia i química. Un *llistaire* va indicar que li agradaria crear l'article de Viquipèdia referent als sulfits que s'utilitzen per estabilitzar el vi i va aclarir que havia fet «algunes contribucions a l'article de la versió anglesa utilitzant *Potassium metabisulfite*», però que s'havia trobat també amb la nomenclatura «*potassium pyrosulfite* o *potassium disulfite*». «Tots ells tenen la fórmula molecular $K_2S_2O_5$ i estan recollits al catàleg Pubchem (<http://1.usa.gov/1myhPDd>) com a sinònims. Quina nomenclatura consideràrieu més adequada (en català) per crear-ne l'article a la Viquipèdia?», va consultar. Algú va indicar que «segons el *Cercaterm* (<http://www.termcat.cat/ca/Cercaterm/>) seria *metabisulfid de potassi*». Un altre participant va afegir que «posaria simplement *sulfits*, que és com ho buscarà l'usuari». Al respecte, una *llistaire* va

comentar que «d'entrada de *sulfid* ja n'hi ha una. Suposo que el participant en vol fer una pel $K_2S_2O_5$ específicament. A mi el terme metabisulfid de potassi em sembla correcte, i a dins posaria també els altres sinònims, i també que es pugui redreçar cap aquest article amb ells.». També va aclarir que aquest terme té una entrada a *enciclopedia.cat*: <http://bit.ly/1i1mqYR>.

De l'1 al 31 de març s'han enviat 240 correus electrònics a la llista.

El raconet de la llengua

Tosca o carrall?

El programa de divulgació *Quèquicom*, que emet TV3 setmanalment, ha dedicat recentment un episodi a la divulgació de la salut dental i la prevenció de la càries. De manera molt didàctica i entretinguda, es van mostrar les fases de formació de les càries i com cal actuar per prevenir-les. Els presentadors van referir-se en diverses ocasions a aquella substància de naturalesa calcària que s'incrusta a les dents i causa afeccions gingivals, tot anomenant-la 'carrall' (*sarro*, en castellà). He de reconèixer que és la primera vegada que he sentit aquesta paraula per anomenar el que jo coneixia com a 'tosca' i l'he buscada en diversos diccionaris per comprovar que són sinònims.

El *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC) en l'entrada corresponent a 'carrall' remet a 'tosca', que defineix com a «substància de naturalesa calcària que s'incrusta a l'esmalte de les dents». El *Diccionari català-valencià-balear* defineix 'carrall' com a «concreció sarrosa de les dents (Garrotxa, Plana de Vic, Vallès); cast. *sarro*»; (curiosament, fa servir un adjectiu, 'sarrosa', derivat d'una paraula no catalana). Aquest mateix diccionari, en una de les accepcions que dona de 'tosca' la defineix com a «substància calcària que s'incrusta a l'esmalte de les dents (Fabra Dicc. Gen.); cast *sarro*», que coincideix gairebé amb la definició actual del DIEC.

Per altra banda, el *Diccionari enciclopèdic de medicina* (DEM) inclou informació sobre la

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

EUSJA

focir

natura i els efectes de la tosca i en dóna alguns sinònims: «És formada per cristalls de calci i fosfats dipositats sobre una estructura reticular d'hidroxiapatita i per substància orgànica representada per bacteris filamentosos i cèl·lules epitelials escatades. És un irritant responsable d'afeccions gingivals. També és anomenada carrall, niell, tàrtar salival i tosca dental.» Consulto de nou el *Diccionari català-valencià-balear*, per veure si inclou el terme 'niell' i l'hi trobo definit així: «còrc de les dents; càries (Empordà, Garrotxa, Lluçanès, Plana de Vic, Igualada).» Seria interessant esbrinar si avui dia, en aquestes comarques se segueix usant el terme 'niell' i si, en cas que sigui una paraula viva en el llenguatge, l'empren com a sinònim de 'tosca', com diu el DEM, o com a sinònim de càries. Sigui com sigui, procurem eliminar la tosca o carrall de les nostres dents, perquè a la llarga en causen la destrucció.

Mercè Piqueras

Benvinguda a l'ACCC

Nous socis

A la Junta de l'ACCC celebrada el mes de març es va aprovar que Yolanda Serra, Agustín Tizón i Laura Vila siguin socis de l'ACCC.

Si encara no ets soci, informa't al nostre web: bit.ly/lw9KgH

L'ACCC a Internet

Segueix-nos a:

Web: accc.cat

Twitter: twitter.com/ACCC

Facebook: facebook.com/ACCCcientifica

Flickr: flickr.com/photos/accc/

LinkedIn (empresa i grup):

linkd.in/ceddtJ

linkd.in/aaisv4

Vimeo: vimeo.com/accc

Entitats col·laboradores de l'ACCC

